

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 25. De aliis impedimentis minoribus,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

188.

TERTIUM IMPEDIMENTUM MINUS, est Ecclesie interdictum: cōtra quod potest peccare tribus modis. Primus est, quando celebrat matrimonium diebus interdictis ab Ecclesia in cap. Non oportet 1. & 2. in cap. Non licet in cap. Nec uxorem 33. quæst. 4. & in cap. Capellanus De feriis. Illi autem tunc, sunt ab initio Aduentus vsque ad diem Ephanie Domini, & a feria quarta Cinerum vsque ad octauam Pasche incluse, ex Concil. Triden. sess. 24. cap. 10. De reform. matrim. Quod quidem initium Aduentus incipere à media nocte primæ Dominicæ dici potest, cum tūc reuera tempus Aduentus incipiat. De quo Sanchez lib. 7. disput. 7. num. 2. Pari ratione iudica de initio ferie 4. Cinerum.

Aduerte autem ex Nauarro alios citante in Enchir. cap. 22. num. 71. 71. illud peccatum non esse mortale (immo nec illicitum esse de se, docet Sanchez ibid. nu. 12. multis citatis) nisi ratione solennitatis matrimonij, quæ solad diebus illis prohibetur tanquam res grauis: adeout Concilium Triden. loco cit. talem prohibitionem diligenter seruari præcipiat, per id iudicium, eam esse sub mortali pro quo in sequenti n. 3. Sanchez plures authores citat. Consistit autem eadem solemnitas in benedictione nuptiarum per Parochum, & solemnitate translatione sponsæ in domū sponsi. Quo nomine solemnitas translationis, vt habet Sanchez, nu. 17. intelligitur ea quæ comitata sit conuiuio, & aliis vanæ lætitiæ signis, seu in adferentibus inuimiam mentis euagationem, id tēpus dedecent.

De quorum prohibitione (quæ habetur satis expresse in cap. Nec uxorem 33. quæst. 4.) difficultas est an sit suo mortali: quam idem author tractat nu. 18. Videtur autem pars affirmans tenenda (etsi cum aliqua limitatione) sicut tenet Caietan. in summula verbo Nuptiarum peccata, & cum eo Armilla in verbo Nuptiæ: quia si tali tempore benedictio nuptiarum sit peccatū mortale, iuxta sensum quo consuetudo Ecclesie interpretatur canones initio huius numeri memoratos, tanquam statuentes in re graui: (de quo Sanchez in eadem disputat. numero tertio) erit sane & memorata solemnitas cōiuij & aliorum signorum vanæ lætitiæ: dedecentium in tēpore dicato deuotionis: & præsertim cū benedictio ipsa nuptiarum, de se non sit indecens in illo tempore: quia est quid spiritale, & sanctum. Limitatio vero est, vt si conuiuia illa & lætitiæ signa sint moderata prudentis iudicio, excausatio sit à mortali: quis tunc illorum vsu non detrahetur notabiliter sanctitati temporis, nec aliis datur notabilis occasio offensionis & scandali.

189.

Secundus modus quo peccatur in hac re, est cum quis contrahit matrimonium clandestine, ex cap. Cum inhibito De clandestina despons. Quod matrimonium semper detestata est Ecclesia, vt habet Concil. Triden. sess. 24. cap. primo De reform. matrim. Quod peccatum in precedenti nu. 175. mortale esse docuimus.

Tertius modus est, cum interuenit prohibitio à Superiore Ecclesiastico facta alicui iusta de causa, ne cum aliqua contrahat. Nam contra eam contractum matrimonium validū quidē est, si nullum aliud ad sit impedimentum ex cap. 2. De matrim. contracto contra interdictum Ecclesie: peccatum est tamen mortale sic contrahere, antequam is qui cōtrahit certo sciat nullum subesse impedimentum. Namque exponit se periculo transgrediendi præceptum Ecclesie in re graui: sique impedimentum sit ex maioribus, periculo contrahendi inualide, ac exigendi vel reddendi fornicarie debitum coniugale. Accedit quod in sic contrahentem excommunicatio possit ferri, ex citato cap. 2. Itemque sunt separandi, & sub pena excommunicationis prohibendi ne cohabitent, quousque cognoscatur legitime, an eorum matrimonium possit & debeat iure stare, ex cap. fin. cod. tit. Denique puniuntur in foro externo pœna arbitraria, ex cap. 1. & 2. cod. tit.

Restat monendum, difficultatem esse, quam tractat Sanchez in eadem disput. 7. à num. 21. An sit illicitum eo tempore cuius ante meminimus cōsummare matrimonium. Tene autem possumus cum eodem authore, non esse: nisi uel iurata, quam illius temporis circumstantia, ex qua malitiam contrahat. Nam iura initio numeri 188. memorata, nullam faciunt eius mentionem expressam nec dici potest facere tacitam prohibendo translationem sponsæ fieri eo tempore: quoniam ea prohibitio non est graua vitandi copulam car-

nalem, sed vitandi signa vanæ lætitiæ, illam comitari solita: quæ, vt ante dictum est, eiusdem temporis solemnitate de decet.

CAPVT XXV.

De aliis impedimentis minoribus.

SUMMARIUM.

- 190 De impedimento catechismi, quod sublatum sit per Concilium Trident.
- 191 Impedimentum septuplicis peccati.
- 192 Consuetudo obtrinit, vt dispensatio in eo non petatur.

190.

TRIBUS ante traditis impedimentis duo communiter à Summularijs addi solent, Prius est catechismus, seu cognatio quædam spiritalis nata ex catechizatione baptizati: de quo Sanchez disput. 10. pluribus: in quibus non immorabimur: quia vt nu. 12. post alios non paucos quos citat, idem docet tale impedimentum per Concil. Trident. sess. 24. cap. 2. De reformat. matrim. censetur sublatum. Ratio est, quod intentio Concilij in eo decreto fuerit impedimenta cognationis spiritalis omnino tollere, exceptis iis quæ ibidem commemorat: tum paternitatis inter baptizatum vt baptizantē ac baptizati paternos: tum compaternitatis inter paternos & parentes baptizati. Pro quo facit, quod initio illius capituli aperiat, suæ intentionis esse multitudinem impedimentorum matrimonij restringere, vt incommoda multa vitentur, & cognationis spiritalis impedimento incipere: de quo postquam declarauit inter paulo ante memoratas personas contrahi in baptismo, itemque pari modo in confirmatione: nempe inter confirmantem & confirmatum illiusque parentes, ac tenentē. Concludit in fine his verbis. Omnibus inter alias personas huius spiritalis cognationis impedimentis, omnino sublati. Quæ verba cum generalia sint cum exceptione tantum personarum quæ cognationem spiritalem contrahunt: ex baptismo vel confirmatione: censendum est ablatum impedimentum cognationis spiritalis prouenientis ex catechismo: præsertim cum Pius quintus (de quo Sanchez num. 12.) in quodam motu proprio quem edidit anno Domini 1566. quarto Calendæ Decembris, declarans memoratum Concilij decretum, dicat non esse recedendum à præcisus illius verbis.

191.

POSTERIVS impedimentum est, crimen, quod septuplex ponitur prout, declarant hi versus, quos habet glossa finalis ad c. 2. De penit. & remiss.

Incestus, raptus sponsæ, mors mulieris, Susceptus propria sobolis, mors Pre. byter. alii, Vel si poeniteat solemniter: aut moniale, Accipias, pr. hibent hac cōiuij u. n. sociatum.

Id est adulterium cum ea quæ sciebatur in gradu prohibito consanguinea esse: vel affinis propriæ uxoris, commissum hac adhuc viuente: nam talis post mortem uxoris non debet aliam ducere. Deinde raptus alienæ sponsæ, 3. Interfectio uxoris propriæ, 4. susceptio proprii filij de sacro fonte, ne alter coniux possit debitum coniugale exigere ab altero, ob cognationem spiritalem inde contractam, 5. Interfectio Presbyteri, 6 peccatum aliquod propter quod poenitentia publica & sollemnis iniuncta actaque fuit. Postremo matrimonium cum moniali. De quibus à Nauarro in Enchir. cap. 22. num. 74. tradita, relinquemus apud ipsum videnda: cum pro iudicio nobis proposito sufficere possit, quod habet Armilla in verbo Matrimonium num. 59. post Caietanum in eodem verbo, versus Et cito: cum istius generis impedimento sine dispensatione contrahere, dummodo contemptus absit, non esse peccatum mortale, vbi consuetudo fuerit illam non petendi: vt esse in plurimis locis fidem facit quod Nauarrus in Gallia Hispania, Lusitania & Italia versatus, iam, octogenarius scribat in sequenti num. 75. sub finem, & in num. 85. se in tanta ætate nunquam uidisse aut audiuisse quemquam petisse dispensationem in tali impedimento, si nullum aliud haberet annexum. Quod si in tali quoque genere impedimenti, seu si post commissum aliquod peccatum ex in. moratis, vigeret vsus dispensationem petendi, id

192.

non effect omittendum: vt nec quando incerta effect confuetudo. ex *Cater. loco cit.*

De impedimento quod censetur apponi matrimonio cum aliquid alicui legatur ea lege, vt vitam ducat castitatem, vel vt cum aliqua tantum certa persona contrahat, relinquemus consulem Thomam Sanchez lib. 1. De *matrim. disp. 33. & 34.* praesertim cum spectet maxime ad forum caularum, sicut caetera qua coniunctam habent lucri acquisitionem aut amissionem.

CAPVT XXVI.

De dispensatione in impedimentis matrimonij.

SUMMARIUM.

- 193 In impedimentis matrimonij, qua sunt iuris natura, Papa dispensare non potest proprie, sicut potest in iis qua sunt iuris tantum Ecclesiastici.
- 194 Iusta causa requiritur vt valere possit dispensatio ab inferiori data in lege Superioris: & qua fit talis causa.
- 195 Non tantum iusta sed etiam sufficiens esse debet: pro quo diiudicando quadam notantur.
- 196 De causis in Romana curia vsu receptis, qua sunt defectus dotis, extinctio litis, & non habere aliam parem, cum quo contrahatur matrimonium.
- 167 Alia causa qua existimantur iuste.
- 198 Subreptio & obreptio reddunt dispensationem inuolidam: & quod ad vitandam subreptionem exprimenda sunt qua de iure aut styl. curie Romanae debent exprimi.
- 199 De excusatione in eare.
- 200 Que in diuersorum impedimentorum dispensatione obinenda oportet exprimeri ne sit inrepticia.

THOMAS Sanchez in tractatione eorum qua spectant ad dispensationem in impedimentis matrimonij, ponit totum librum 8. triginta sex disputationibus distinctum. Ad vitandam autem prolixitatem nostro instituto non adeo necessariam, contenti erimus propositione aliquot documentorum in hoc capite, & in duobus sequentibus, explanatione nonnullorum dubiorum de potestate dispensandi quam habent inferiores Papa: atque clausularum solitarum apponi dispensationibus que in Romana poenitentaria expediuntur.

193.

PRIMUM Igitur DOCUMENTUM EST, Neminem, ne quidem Summum Pontificem, posse dispensare in impedimentis matrimonij, qua sunt iuris natura. Hoc tangitur in cap. Literas §. Sane, in fine, De restitut. spoliatorum. In cuius confirmationem Ciceronis verba in lib. 3. De repub. Couar. in *Epit. 4. Decret. par. 2. cap. 6. §. nono nu. 3.* adfert, cum commendatione relata Lactantio in lib. 6. De vero Dei cultu ca. 8. Ratio vero in promptu est, quod nulla causa pati possit, vt homo in iure diuino dispense: sed tantum vt interpretetur illud. De qua re sufficienter ad nostrum institutum: hi videntur dictum in praeced. lib. 13. num. 46. & lib. 16. num. 18. & 19. Plentorem autem tractationem de Papali potestate in dispensando qui optauerit, recurrere poterit ad Thomam Sanchez in *curato libro 8. disp. 6. & aliquot sequentibus.*

SECUNDUM DOCUMENTUM EST, solum Summum Pontificem ordinaria potestate posse dispensare valide in omni maiori impedimento matrimonij, quod fuerit iuris tantum Ecclesiastici. Ratio est: quia Summus Pontifex est supra totum ius Ecclesiasticum, tanquam Princeps supra suam legem: neque in hoc Concilium vniuersale potest ei derogare, cum talem potestatem habeat, non ab eodem Concilio: sed à Deo: argumentum cap. tertij De constit. prout loco cit. num. 6. notat Couar. Quo fit vt Papa ipse possit valide dispensare in iis, qua per idem ius constituuntur. Verumtamen si id fiat sine iusta causa: valebit quidem dispensatio (vt sine dubio tenendum habet Sanchez in sequenti disp. 17. num. 24. auctores magno numero citans) tanquam facta in re pedente ex ipsius

tantum voluntate. Verumtamen tum ipse dando illam, tum alter petendo & accipiendo male concessam peccabit: ille tamquam agens, & hic tamquam cooperans agenti contra rectam rationem; quandoquidem Princeps obligatur circa subditos aequalitatem seruare. Quanquam talis obligatio seculo scandalo, & alterius damno graui, non est sub mortali; vt pote posita in re dependente ex contrarietatis voluntate. Ille vero qui sic concessa dispensatione vitur, peccat; quia sine ratione communem ordinem deserit. Quod peccatum non est mortale censendum, seculo scandalo aut damno graui. Videri potest idem Sanchez in sequenti disput. 18. latius de hoc differens.

TERTIUM DOCUMENTUM EST: Dispensationem quamcumque inferiorum in lege Superioris irritam esse, si iusta causa desit. Ratio est, quod praesumi non possit, à Superiore concedi potestatem rationi dissonam, qualis est dispensandi in suis bonis, in suaque voluntate sine iusta causa: quod esset idem ac inferiorem constituere dominum suae voluntatis: vt de ea, perinde ac de propria possit ad libitum disponere. Quod cum absurdum sit, fatendum est dispensationem ab inferiore in lege superioris datam sine causa, esse irritam ex defectu potestatis, perinde ac irrita est dispensatio ab oeconomio facta contra domini voluntatem. Et tunc non valet dispensatio in voto: aut in alia referuanda de iure diuino facta à Papa. Nec item valet facta ab Episcopo in ieiunio & aliis qua sunt de iure communi Ecclesiastico: nec facta ab inferiori cui data est potestas dispensandi in lege superioris, si iusta causa desit. Sanchez. *disp. 17. quest. 1. videri potest.*

QUARTUM DOCUMENTUM EST: Iusta causam in impedimentis matrimonij dispensandi, cum persona quidem publica, esse commune bonum: vt firmitatem pacis, & huiusmodi aliud. Cum persona priuata vero, ex Nauar. in *Enchir. cap. 22. num. 87.* est primo defectus dotis competentis, seu sufficientis ad nubendum aequali. Secundo, extinctio magna litis. Tertio, quod maior pars sibi parium suae ciuitatis, vel loci insignis, quem inhabitat, sint ei consanguinei vel affines intra quartum gradum: vel si est alius locus minor, ipsa non habeat sufficientem dotem ab nubendum pari extra illum. Quas solas tres causas pro iustis ad dispensandum etiam in quarto gradu, Romanam curiam habere ait ibidem Nauarrus. Eas tractans Sanchez in *disput. 19. eis subiicit alias solitas assignari.*

Notandum est autem primo, causam de qua hic agitur sufficientem esse debere: quia reputabitur alioqui pro non iusta. Quae vero censenda sit sufficiens, relinquatur prudentis iudicio, ex inspectione circumstantiarum quales, congruenter cap. *Requiris. & aliquot sequentibus i. qu. 7.* constituuntur tempus, persona, intuitus pietatis, vtilitas, necessitas, & rei euentus.

Notandum est secundo, censeri posse dispensationem validam, cum ea dans existimat bona fide se causam sufficientem habere, etiam si reuera non habeat. Nam rationabiliter praesumitur de Principe, quod velitarum habere bona fide gestam à suo commissario cum in nullius credit notabilem iniuriam aut scandalum.

Notandum est tertio, quo gradus prior est, eo vrgentiore causam exigi ad dispensandam: quia ratio dicitur impedimentum esse maius. Item eadem de causa, vrgentiorum in gradu consanguinitatis, quam affinitatis in eodem gradu. Itemque in recta linea quam in transversa, & demum in impedimento cognationis spiritualis quam carnalis: quoniam illa, sicut à venerabiliore principio oritur, sic est maiore veneratione digna. Ita habet alius citatis Sanchez num. 7.

Notandum est quarto, quando causae aliquae non sufficiunt singulae, per multas aggregatas in vicem adiuaris: quia quae non profunt singula, mutant collecta. Id quod idem in sequenti num. 34. habet.

Notandum est quinto, quidquid sit de foro externo, in foro interno quando non constat vtrum Superior aut commissarius ipsius dispensauerit in matrimonio cum sufficienti causa praesumi posse pro eo, dum defectus ignoratur à subdito: cuius non est discutere facta Superioris sui. Hoc habet Sanchez *disput. 17. num. 15.* Addens in 17. pari ratione credendum esse dicenti se habere potestatem dispensandi:

immo